

УДК 347.61:053.6

О.В. СИНГУБОВ, канд. юрид. наук, Харківський національний університет внутрішніх справ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА ДИТИНИ НА СІМ'Ю

Ключові слова: особисті немайнові права, діти, батьки, сім'я, материнство

Сім'я як соціальний інститут, як елемент культури суспільства, існує багато тисячоліть. Таємниця її довговічності полягає в тому, що вона виступає найважливішою опосередкованою ланкою у відносинах людини з навколишнім світом і найбільш ефективно сприяє соціалізації особистості в соціумі. Так як сім'я – це один із найбільш духовних і соціальних здобутків людства, що зберігає й оберігає людську сутність і цінність людини. Відтак, найбільш оптимальним природним середовищем для фізичного, психічного, соціального та духовного розвитку дитини є і залишається сім'я. Адже сім'я, це та сфера існування неповнолітньої особи, в якій зароджується та міцніє надія в завтрашньому дні, саме тому будь-яка держава та суспільство зацікавлені в розвитку сімейних правовідносин, від яких в значній мірі залежить розвиток особистості дитини, що проявляється в гармонійному поєднанні її інтересів, сім'ї та суспільства [1, с.3].

Таким чином, в умовах оновлення всіх сторін життя нашого суспільства особливого значення набувають сімейні правовідносини за участю дітей, які здійснюють суттєвий вплив на їх виховання та представляють собою досить складні людські відносини немайнового характеру, які не можуть сприйматися та досліджуватись поза іншими особистими немайновими правами дитини, оскільки є складовою частиною єдиної системи прав, якими неповнолітня особа володіє і які підпорядковує своїм інтересам. Тому, будучи різновидом суспільних відносин, особисті немайнові пра-

ва дитини у сфері сімейних відносин також потребують правового регулювання.

Питання стосовно особистих немайнових прав дітей в сфері сімейних правовідносин здавна турбують науковців, спершу вони розглядалися в рамках всілякого домінування батьків над своїми нащадками, тобто діти розглядалися як їх власність, над якою вони мають владу. Згодом даного роду правовідносини досліджувалися в контексті «батьки-діти», де права батьків продовжували переважати над правами дітей. І лише протягом останніх років діти почали визнаватись самостійним суб'єктом права, в тому числі і як учасники сімейних правовідносин. Як наслідок, сімейні правовідносини з їх участю стали предметом багатьох наукових досліджень, зокрема: З.В. Ромовської, Л.В. Красицької, Н.М. Крестовської, Л.А. Ольховик тощо. Разом із тим, стрімкий психологічний та фізичний розвиток дитини, мимоволі робить її учасником сімейних відносин значно раніше законодавчо встановленої межі для створення сім'ї, що в свою чергу викликає науковий інтерес з позиції дослідження правового регулювання здійснення права на сім'ю неповнолітньою особою.

Відтак, метою даної статті є дослідження правової природи та складових частин права неповнолітньої особи на сім'ю, а також особливостей його здійснення на різних стадіях розвитку та умов існування дитини.

Так, особисті немайнові права неповнолітньої особи у сфері сімейних правовідносин можна визначити як суб'єктивні особисті права, об'єктом яких виступають нематеріальні блага, що виникають з народженням або в період до досягнення особою повноліття, і які направлені на розвиток, виховання та соціалізацію дитини.

Відповідно, до особистих немайнових прав неповнолітніх осіб у сфері сімейних відносин слід віднести такі основні права дитини як: право на сім'ю, на право на належне батьківське виховання, право на спілкування з батьками та іншими членами сім'ї, а також право на опіку та піклування.

Безумовно, що серед особистих немайнових прав дитини у сфері сімейних відносин головне місце займає право на сім'ю. Правове регулювання якого регламентовано ст.291 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України), в якій зазначається, що фізична особа має право на сім'ю, незалежно від віку та стану здоров'я; на неможливість розлучення з сім'єю проти волі особи, крім випадків, визначених у законі [2]. Закріплено також право на підтримання зв'язків з членами своєї сім'ї та родичами незалежно від того, де вона перебуває. Зміст диспозиції цієї статті завершується заборонаю втручання у сімейне життя фізичної особи, крім випадків, передбачених Конституцією України [3].

Отже, сім'я як соціальний інститут заснована, перш за все, на шлюбі, проте нею може бути і союз близьких родичів (матір і дитина, яка народжена поза шлюбом); відносини, що виникають між дорослими та неповнолітньою особою в результаті її усиновлення, а також при прийнятті дітей на утримання та виховання іншими особами, без їх усиновлення (патронат, дитячий будинок чи будинок сімейного типу тощо). В будь-якому випадку сім'я – це зв'язок юридичний, оскільки сімейні відносини в ній обов'язково регулюються правовими нормами «в тій чи іншій мірі, та в тих межах, в яких держава може за допомогою обов'язкових правил впливу на поведінку членів сім'ї сприяти її розвитку [4, с.6].

В такому контексті слід підтримати думку В.А. Рясенцева, який під юридичним визначенням сім'ї розуміє коло осіб, пов'язаних правами та обов'язками, що витікають зі шлюбу, споріднення, усиновлення чи іншої форми прийняття дітей на виховання та покликана сприяти укріпленню та розвитку сімейних відносин на принципах моралі [5, с.44]. Тобто, сім'я як самостійний інститут покликана за допомогою юридичних норм забезпечити суспільно-необхідний інтерес – узаконити відносини між подружжям, покласти на них відповідальність за виховання дітей, врегулювати відносини між батьками та дітьми тощо.

Як бачимо, з будь-якого боку, чи то з правового, чи то суспільного, сім'я є важливою сферою життєдіяльності будь-якої людини, а особливо дитини, яка в більшості випадків, виступає головним її учасником, а отже, має на неї право.

У діючому законодавстві, виділяють три групи прав, що становлять право на сім'ю, зокрема: право на створення сім'ї, право на проживання в сім'ї, право на підтримку сімейних зв'язків. Хоча З.В. Ромовська відносить до права на сім'ю також й право на створення своєї, нової сім'ї, право на проживання у ній, право на повагу до свого сімейного життя у тому числі на вибір форми організації свого сімейного життя [6]. Тоді як Р.О. Стефанчук розподілив особисті немайнові прав у сфері сімейних правовідносин в залежності від часових обставин життя фізичної особи, а саме:

а) особисті немайнові права, що виникають у фізичних осіб до створення сім'ї та пов'язані із таким створенням (право на створення сім'ї, право на заручини, право на укладення шлюбу, право на усиновлення тощо);

б) особисті немайнові права, які виникають в осіб під час перебування в сім'ї (особисті немайнові права подружжя, особисті немайнові права батьків і дітей, особисті немайнові права усиновителів та усиновлених, особисті немайнові права інших членів сім'ї);

в) особисті немайнові права, що виникають після припинення (призупинення) сімейних відносин [7, с.109].

Беручи до уваги, що дитина апріорі не може існувати, розвиватися та виховуватися самостійно, оскільки в силу свого психологічно та фізично уразливого стану вона просто не виживе без сторонньої допомоги, її становлення, за загальним правилом, повинно відбуватись в сім'ї. Відповідно, кожна дитина має право на сім'ю, здійснення якого в залежності від обставин її життєдіяльності наповнюється різними змістовними складовими, зокрема: право бути членом сім'ї, право на створення власної сім'ї, право на материнство та батьківство, а також право на збереження сім'ї.

Таким чином, в будь-якому випадку об'єктом права дитини на сім'ю як особистого немайнового права є сім'я, під якою у ст.3 Сімейного кодексу України (далі – СК України), розуміється первинний та основний осередок суспільства, який складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки [8].

Так, з моменту свого народження дитина стає членом сім'ї своїх батьків, у зв'язку з чим, відповідно до вимог ст.143 СК України, на батьків покладено обов'язок забрати новонароджену дитину з пологового будинку або іншого закладу охорони здоров'я. При цьому такий обов'язок покладено в рівній мірі як на батьків дитини, що перебувають у шлюбі між собою, так і на мати, яка у шлюбі не перебуває та на батька, який не перебуває у шлюбі з матір'ю дитини, але батьківство якого визначено у свідоцтві про народження дитини або за рішенням суду, зобов'язаний за повідомленням служби у справах дітей, забрати дитину для утримання та виховання з пологового будинку або з іншого закладу охорони здоров'я, якщо цього не зробила мати дитини. Внаслідок чого такий батько набуває статусу одинокого батька. Якщо з тих чи інших причин батьки відмовилися забрати дитину з пологового будинку або з іншого закладу охорони здоров'я, таке право мають її баба, дід, інші родичі з дозволу органу опіки та піклування.

Відповідно, з того моменту, коли батьки або інші родичі забрали немовля з пологового будинку, починає здійснюватись право дитини на сім'ю, а саме така його змістовна складова, як право бути членом сім'ї. Слід відмітити той факт, що надання законодавцем права забрати новонародженого з пологового будинку або іншого закладу охорони здоров'я іншим родичам, є посиленою гарантією забезпечення здійснення права дитини на сім'ю, так як дитині, не дивлячись на відмову від неї батьків, все ж таки надається можливість рости та виховуватись в сім'ї.

У випадку, якщо дитина все ж була залишена батьками у пологовому будинку або в іншому закладі охорони здоров'я, або якщо

вона має істотні вади фізичного і (або) психічного розвитку, а також за наявності інших обставин, що мають істотне значення, і її не забрали інші родичі, а батьки навіть протягом шести місяців не виявили щодо неї батьківського піклування, то в порядку ст.164 СК України, такі дії батьків є підставою для позбавлення їх батьківських прав. Відповідно, й дитина не здійснює надане їй законом право на сім'ю через її відсутність або небажання батьків її створити.

Разом із тим, сімейне законодавство сприяє здійсненню права дитини жити та виховуватись в сім'ї, надавши їй право бути усиновленою, таким чином неповнолітня особа може стати членом нової сім'ї і тим самим здійснити своє право на сім'ю. Адже, відповідно до ст.207 СК України, усиновленням є прийняття усиновлювачем у свою сім'ю особи на правах дочки чи сина, що здійснене на підставі рішення суду, крім випадків, передбачених законом, яке провадиться у її найвищих інтересах для забезпечення стабільних та гармонійних умов її життя.

Так, дитина, яку покинули в пологовому будинку, іншому закладі охорони здоров'я або яку відмовилися забрати з них батьки, інші родичі, може бути усиновлена після досягнення нею двомісячного віку. Усиновлення дитини проводиться за вільною згодою її батьків, яка повинна бути безумовною. Якщо мати чи батько дитини є неповнолітніми, крім їхньої згоди на усиновлення потрібна згода їхніх батьків. Таке законодавче обмеження пов'язане, перш за все, з психологічною нестійкістю малолітніх батьків та не усвідомлення ними факту свого батьківства, що можуть призвести до непоправних життєвих наслідків як для дитини, так і для самих неповнолітніх батьків. Таким чином, законодавець одночасно забезпечує право на сім'ю дитині, яка в ній народилася, та право неповнолітньої особи на створення та збереження сім'ї.

Однак, існують випадки, коли усиновлення дитини проводиться без згоди батьків, зокрема, якщо вони: 1) невідомі; 2) визнані безвісно відсутніми; 3) визнані недієздатними; 4) поз-

бавлені батьківських прав щодо дитини, яка усиновлюється; 5) протягом двох місяців після народження дитини не забрали її на виховання до себе в сім'ю та про них як батьків не вчинено запис у Книзі реєстрації народжень (ст.219 СК України).

Разом із тим, відповідно до ст.218 СК України, для усиновлення дитини потрібна її згода, якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може її висловити. Згода дитини на її усиновлення дається у формі, яка відповідає її вікові та стану здоров'я. Дитина має бути проінформована про правові наслідки усиновлення. Усиновлення провадиться без згоди дитини, якщо вона у зв'язку з віком або станом здоров'я не усвідомлює факту усиновлення. Згода дитини на усиновлення не потрібна, якщо вона проживає в сім'ї усиновлювачів і вважає їх своїми батьками.

Така законодавча регламентація усиновлення дитини, передусім, пов'язана з її свідомим відношенням до факту свого усиновлення, коли у дитини склалася відповідна думка про усиновлювача, його відношення до неї, їх майбутніх взаємин. І якщо на момент усиновлення неповнолітня особа досягла віку, коли може адекватно аналізувати свої вчинки і надала чи не надала згоду на її усиновлення, свідчить про самостійне нею здійснення права на сім'ю, так як вона на свій розсуд, з урахуванням власних інтересів, вирішує чи бажає вона жити і виховуватись в конкретній сім'ї. Тому під час слухання такого роду справи в суді, суд зобов'язаний з'ясувати згоду дитини на усиновлення. До досягнення неповнолітньою особою такого віку суд буде зобов'язаний, згідно до ст.12 Конвенції ООН про права дитини [9], вислухати її доводи, але при прийнятті рішення суд буде керуватися не думкою дитини, а її інтересами. При цьому варто відмітити, що зазначена стаття знайшла своє відображення в ст.171 СК України, яка чітко закріплює право дитини на те, щоб бути вислуханою батьками, іншими членами сім'ї, посадовими особами з питань, що стосуються її особисто, а також питань сім'ї. Тому дитина, яка може висловити свою думку, має бути

вислухана при вирішенні спору щодо її виховання, місця проживання тощо [10].

Отже, здійснення права неповнолітньої особи бути членом сім'ї можливе шляхом її народження в сім'ї своїх батьків або одного з них, а також через усиновлення, завдяки якому дитина стає членом прийомної сім'ї. В останньому випадку, на відміну від попереднього, неповнолітня особа досягнувши певного віку для виявлення згоди на усиновлення, самостійно здійснює право на сім'ю – надаючи згоду бути її членом.

Водночас, сім'я як соціальний інститут також заснована на шлюбі, яким відповідно до ст.21 СК України, є сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у органі державної реєстрації актів цивільного стану. Тобто, за загальним правилом, фізична особа постійно знаходиться, чи то безпосередньо чи то опосередковано, в колі сім'ї. До досягнення нею 18 річного віку – це сім'я її біологічних чи прийомних батьків, проте настає час, коли особа бажає створити власну сім'ю, народити дітей, облаштувати побут та створити необхідні умови для її якнайкращого існування та розвитку. Тим самим людина здійснює надане їй право на сім'ю шляхом її створення.

Ще до недавнього часу жінки, які досягли 17 річного віку мали право на створення сім'ї шляхом укладення шлюбу, через що було актуальним вести мову про право дитини (дівчини) на створення сім'ї в контексті шлюбно-сімейних відносин. Проте з квітня 2012 року до чинного сімейного законодавства були внесені зміни, в зв'язку з якими шлюбний вік для вступу жінок у шлюб було підвищено до 18 років. Тому на сьогодні і жінки, і чоловіки мають рівні права на вступ до шлюбу, зокрема, однаковий шлюбний вік для чоловіків і жінок на рівні 18 років

Така позиція законодавця зумовлена орієнтацією України на міжнародні стандарти сімейного законодавства, в яких встановлення шлюбного віку пов'язується з завершенням фізичного росту організму, а також і тим, що особа має досягти відповідного стану психічного, розумового, морального та соціального розвитку. Наприклад, Конвенцією ООН «Про

згоду на вступ у шлюб, мінімальний шлюбний вік і реєстрацію шлюбів» від 07.11.1962 р. передбачено, що в шлюб мають право вступати соціально зрілі особи, які досягли повноліття. Хоча, Україна не є учасником зазначеної Конвенції, проте поділяє закріплені в ній положення щодо вікових стандартів шлюбного віку.

Крім того, приєднавшись у 1991 році до Конвенції ООН про права дитини [9], Україна взяла на себе зобов'язання впроваджувати на національному рівні забезпечення та захист прав дитини. А відповідно до ст.2 цієї Конвенції ООН «Про права дитини», дитиною є кожна особа, яка не досягла 18-річного віку. Тому з точки зору готовності до сімейного життя за критеріями фізичної, моральної та соціальної зрілості діти є не готовими до його створення шляхом укладення шлюбу. Як наслідок, здійснити своє право на сім'ю шляхом її створення, дитина не може через не досягнення нею повноліття, яке одночасно є її перепусткою до шлюбного віку, а отже й створення власної сім'ї.

Хоча, на думку З.В. Ромовської, шлюбний вік – це настільки складна правова категорія, основою для визначення якої є не стільки здатність до статевого життя і зачаття, скільки урахування статевої зрілості, завершення фізичного росту організму, стан психічного, розумового, морального та соціального розвитку людини, які в комплексі мають забезпечити здатність її до виконання нової суспільної ролі – дружини, матері, чоловіка, батька [11, с.8].

З урахуванням вищенаведеного можна стверджувати, що категорія «шлюбний вік» є досить умовною, так як завдяки досягненню дитиною певного вікового бар'єру не можливо визначити її статеву чи соціальну зрілість, фізичний чи моральний розвиток, які є індивідуальними для кожної конкретно визначеної людини. Відповідно, встановлення шлюбного віку у 18 років є відображенням середньостатистичного розвитку особи та її підготовленості до сімейного життя. А також надає можливість правового врегулювання спільного життя двох повнолітніх осіб шляхом державної реєстрації їх шлюбу.

Зрештою, зареєструвати шлюб – це не завжди означає створити сім'ю з суспільної точки зору, а от відсутність шлюбу, аж ніяк не означає відсутність сім'ї. Саме тому, відповідно до ч.2 ст.4 СК України, сім'ю може створити особа, яка народила дитину, незалежно від віку. Аналіз зазначеної норми дозволяє припустити, що законодавець вводить обмеження щодо створення сім'ї неповнолітніми шляхом укладення шлюбу, проте не має жодної норми, яка б заборонила жінці в будь-якому віці стати матір'ю, і тим самим створити сім'ю. Адже, материнство це здатність жінки до виконання важливої біологічної та соціальної функції – продовження людського роду. Тому захист материнства є одним із пріоритетних завдань Української держави, в ст.51 Конституції якої закріплено, що сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою. Відтак, народжуючи дитину жінка не лише здійснює право на створення сім'ї, але й одночасно здійснює своє *право на материнство*.

Варто відмітити, що, як правило, під правом на материнство прийнято розуміти право жінки на штучне переривання вагітності. Проте, беручи до уваги ту обставину, що майбутньою матір'ю є дитина, слід вести мову про збереження її вагітності. Так як необхідно чітко усвідомлювати, що штучне переривання вагітності може спричинити непоправні наслідки як для здоров'я неповнолітньої особи, що перебуває в стані вагітності, так і її дитини. Більше того, історія та медична практика знає чимало випадків успішного народження дітей дівчатками, які навіть не досягли 14 річного віку без шкоди для їхнього здоров'я. Цього не можна стверджувати про випадки штучного переривання вагітності, які, як правило, призводять до негативних наслідків для організму.

З цієї метою, в ряді резолюцій Всесвітньої організації охорони здоров'я міститься таке поняття, як «безпечне материнство», під яким розуміється сукупність соціально-економічних, правових і медичних заходів, які сприяють народженню бажаних дітей в оптимальні

вікові періоди без негативного впливу на здоров'я жінки, що зберігають життя, попереджують інвалідність та забезпечують виховання народжених дітей.

Тому, якщо вагітність неповнолітньої особи не зашкоджує її здоров'ю, ніхто не має право здійснювати на дитину вплив щодо проведення її штучного переривання. Зокрема батьки, усиновлювачі чи інші законні представники повинні поважати рішення дівчинки народжувати та всіляко сприяти здійсненню її права на материнство. Так як в такому випадку вони здійснюють свій батьківський обов'язок охороняти, забезпечувати, підтримувати свою дитину. Сприяти її розвитку, тим самим проявляючи повагу до її особистого і сімейного життя.

У зв'язку з цим одним із важливих завдань нашої держави та суспільства є захист материнства від несприятливих впливів і максимальне збереження фізичного і духовного здоров'я матері і дитини, незалежно від їх віку та статусу. Що, в свою чергу, також сприяє здійсненню права на збереження неповнолітньої сім'ї, у тому числі, коли між батьками не укладено шлюб, але вони проживають спільно та мають дитину. Або ж неповнолітні мати чи батько дитини визнані, відповідно до законодавства, одинаками та виховують дитину самостійно у сім'ї своїх батьків. Адже, відповідно до ст.16 СК України, якщо мати, батько дитини є неповнолітніми, баба, дід дитини з боку того з батьків, хто є неповнолітнім, зобов'язані надавати йому допомогу у здійсненні ним батьківських прав та виконанні батьківських обов'язків.

Отже, як бачимо, сімейне законодавство не пов'язує можливість самостійної реалізації батьківських прав та обов'язків неповнолітніми батьками з фактом їх вступу у шлюб. Такий висновок також можна зробити, проаналізувавши положення ст.156 СК України, в якій зазначено, що неповнолітні батьки мають такі ж права та обов'язки щодо дитини, як і повнолітні батьки, і можуть їх здійснювати самостійно. Неповнолітні батьки, які досягли чотирнадцяти років, мають право на звер-

нення до суду за захистом прав та інтересів своєї дитини. Неповнолітні батьки у суді мають право на безоплатну правову допомогу.

Більше того, чинне законодавство сприяє здійсненню неповнолітніми особами їхнього права на створення сім'ї шляхом введення норми, яка дозволяє за заявою особи, яка досягла шістнадцяти років, за рішенням суду отримати право на шлюб, якщо буде встановлено, що це відповідає її інтересам (ч.2 ст.23 СК України). Проте, навіть малолітня особа (особи), яка стала матір'ю чи батьком дитини, і яка не має права на укладення шлюбу вважається такою, що здійснила право на створення сім'ї шляхом народження дитини і продовжує його здійснювати в якості члена такої сім'ї. Як наслідок, здійснює право на збереження своєї сім'ї та її охорону від негативного тиску та протиправного впливу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Футагами Киоко. Личные (неимущественные) права и обязанности членов советской семьи (Опыт сравнительно-правового исследования) : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.712 / Киоко Футагами. – К., 1972. – 25 с.
2. Цивільний кодекс України : від 16.01.2003 р., № 435-IV // ВВР України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
3. Конституція України : від 28.06.1996 р., № 254к/96-ВР // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72. – С. 15.
4. Семья и молодежь: профилактика отклоняющегося поведения / В. А. Балцевич, С. Н. Бутова, А. К. Воднева и др. – Мн. : Университетское, 1989. – 144 с.
5. Рясенцев В. А. Семейное право / В. А. Рясенцев. – М., 1971. – С. 44.
6. Ромовская З. В. Личные неимущественные права граждан в СССР : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 712 / З. В. Ромовская ; Киевск. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – К., 1968. – 20 с.
7. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система,

особливості здійснення та захисту) : монографія / Р. О. Стефанчук ; відп. ред. Я. М. Шевченко. – К. : КНТ, 2008. – 626 с.

8. Сімейний кодекс України : від 10.01.2002 р., № 2947-III // Офіційний вісник України. – 2002. – № 7. – С. 1.

9. Конвенція ООН про права дитини : від 20.11.1989 р. // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 1990. – № 1. – С. 205.

10. Конвенція ООН про захист дітей та

співробітництво в галузі міждержавного уоновлення : від 29.05.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>.

11. Ромовська З. В. Коментар до глави 13 «Особисті немайнові права і обов'язки батьків і дітей» Сімейного кодексу України / З. В. Ромовська // Законодавство України. – 2005. – № 3. – С. 3–49.

Синегубов О. В. Загальні положення здійснення права дитини на сім'ю / О. В. Синегубов // Форум права. – 2013. – № 4. – С. 367–373 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_4_63.pdf

Досліджено правову природу та складові частини права неповнолітньої особи на сім'ю, а також особливості його здійснення на різних стадіях розвитку та умов існування дитини.

Синегубов О.В. Общие положения осуществления права ребенка на семью

Исследована правовая природа и составные части права несовершеннолетнего лица на семью, а также особенности его осуществления на различных стадиях развития и условий существования ребенка.

Sinegubov O.V. General Provisions of the Child's Right to Family

This paper examines the legal nature and the elements right on a minor family, and especially its implementation in various stages of development and living conditions of the child.